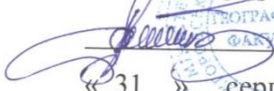

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Дека́н географічного факультету

/Калинич І.В./
« 31 » серпня 2020 року

СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АЕРОКОСМІЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	вибіркова

Назва курсу	Аерокосмічні методи дослідження
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі курсу	Озимко Руслан Русланович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	ruslan.ozumko@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1025
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	Денна форма 4 кредити / 120 годин
Обсяг курсу	Денна форма: аудиторних 52 год. з яких лекцій – 34 год. та практичних – 18 год. СРС – 68 год.
Формат курсу	Комбінований
Анотація до курсу	Курс «Аерокосмічні методи дослідження» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 106 «Географія» освітньо-професійної програми «Географія». Даний курс формує у студентів знання, уміння та навички використання аерокосмічних та геоінформаційних технологій в географічних дослідженнях. Студенти оволодівають засобами ГІС-моделювання, дешифрування аерофотознімків і космічних знімків, ДЗЗ тощо. Завданням курсу є: сформувати у студентів знання з основ аерокосмічних технологій та ДЗЗ; сформувати у студентів знання про механізми отримання та інтерпретації даних щодо природно-антропогенних процесів на Землі; сформувати у студентів сучасні знання про типи інформаційного обміну і види інформації в географічних науках; сформувати у студентів вміння застосовувати методи аерокосмічних досліджень для аналізу різних процесів у геосистемах; сформувати у студентів практичні навички використання аерокосмічної продукції в географічних дослідженнях.
Ключові слова	Дешифрування, моделювання, космічні знімки, ДЗЗ, інтерпретація даних
Мета та цілі курсу	Метою вивчення курсу є опанування основних складових компонентів аерокосмічних методів досліджень, а також засвоєнні на практиці студентами навичок роботи з основним програмним забезпеченням яке застосовується при роботі з аерокосмічною продукцією та дешифрування космічних знімків. Ціллю курсу є надання студентам базових знань з використання аерокосмічних методів досліджень в будь-яких географічних науках. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

	ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Здатність працювати автономно. ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах. ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтно-оболонки. ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах. ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.		
Пререквізити курсу	Для успішного засвоєння даного курсу студенти повинні володіти знаннями, уміннями та навичками з таких попередньо вивчених дисциплін: вища математика з основами математичної статистики, фізика з основами геофізики, хімія з основами геохімії, загальне землезнавство, топографія з основами геодезії, основи екології, геологія загальна та історична, ґрунтознавство з основами географії ґрунтів, рекреаційна географія, ДЗЗ, інформатика з основами геоінформатики, основи картографії, ГІС та ін.		
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення цього курсу студент повинен знати: 1. Використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук. 2. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.	ПРН 1 ПРН 5	
	Вміти: 3. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук. 4. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтно-оболонки та її складових. 5. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер. 6. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 9 ПРН 11	
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, усне опитування, тестові завдання, модульні письмові контрольні роботи тощо. Дидактичні матеріали: підручники з дисципліни в електронній формі, матеріали презентацій до лекцій, пакети завдань для модульного та підсумкового контролю, а також матеріали лектора до дисципліни в системі віртуального навчання «Moodle» та за потреби відправлення на особисті пошти студентів.		
Необхідне обладнання	Технічні засоби: персональні комп'ютери (ПК), вихід в мережу Інтернет. Обладнання: інтерактивна дошка з проектором або широкоформатний		

	настінний монітор.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Поточне оцінювання за 100 бальною шкалою для змістового модуля № 1 включає: 5 практичних занять, які оцінюються в 10 балів (загальна сума – 50 балів) кожне та модульна контрольна робота яка складається із 3 теоретичних та 5 тестових завдань і оцінюється у 50 балів. Для змістового модуля № 2 включає: 4 практичні заняття, які оцінюються в 10 балів (загальна сума – 40 балів) кожне, самостійна робота у вигляді реферату – 20 балів та модульна контрольна робота яка складається із 3 теоретичних питань і оцінюється у 40 балів. Результат підсумкового рейтингового контролю викладач оголошує студентам на останньому семінарському занятті. Студент може покращити рейтингову оцінку, складаючи усний іспит або задовольняється накопиченими балами, які на його прохання виставляються у екзаменаційну відомість та залікову книжку.
Підсумковий контроль, форма	Залік у формі усної перевірки знань.
Зміст курсу	Модуль 1 Тема 1. Аерокосмічні методи, їх суть та зв'язок з географічними дисциплінами. Тема 2. Історія розвитку дистанційних методів зондування Землі. Тема 3. Носії знімальної апаратури. Тема 4. Фізичні основи та природні умови отримання аерокосмічних знімків. Тема 5. Методи реєстрації електромагнітного випромінювання. Тема 6. Фотографічна зйомка. Тема 7. Телевізійна і сканерна зйомки. Тема 8. Інфрачервона, радіолокаційна, спектрометрична та лазерна зйомки. Тема 9. Роздільна здатність матеріалів дистанційних зйомок. Модуль 2 Тема 1. Геометричні і стереоскопічні властивості знімків. Тема 2. Зображувальні властивості знімків. Тема 3. Інформаційні властивості знімків. Тема 4. Способи інтерпретації даних зйомок. Тема 5. Теоретичні основи дешифрування аерокосмічних знімків. Тема 6. Технологія та методи дешифрування знімків. Тема 7. Основні напрямки застосування аерокосмічних методів. Тема 8. Аерокосмічний моніторинг.
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Аерокосмічні дослідження Землі: історія розвитку: монографія / В.І. Зацерковний, Н.П. Каревіна. – Київ: ТОВ «Юстон ЛТД», 2014. – 302 с. 2. Методы аэрокосмических исследований: курс лекций / Ф. Е. Шалькевич. – Мн.: БГУ, 2005. – 161 с. 3. Аэрокосмические методы географических исследований: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / Ю.Ф.Книжников, В.И.Кравцова, О.В.Тутубалина. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательский центр «Академия», 2011. — 416 с. Допоміжна література 1. Некос А.Н., Щукін Г.Г., Некос В.Ю. Дистанційні методи досліджень в екології: Навчальний посібник. - Х.: ХНУ імені В. Н Каразіна, 2007. - 372 с. 2. Шумова О.В. Эколого-географическое картографирование на основе аэрокосмической информации/ Методическое пособие. Санкт-Петербург, СПб госуниверситет, 1998. – 43 с.

	3. Аерокосмічні знімальні системи: підручник / Х. В. Бурштинська, С. А. Станкевич. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 316 с.
Інформаційні ресурси	Підручники для вивчення навчальної дисципліни: https://www.twirpx.com/file/1437828/ https://www.twirpx.com/file/1843768/ https://ecology.udau.edu.ua/assets/files/024.pdf https://olaff.at.ua/Science_work/labRabAKMD.pdf Освітні портали: http://knit.mao.kiev.ua/uk http://wdc.org.ua/en/node/148 https://ujrs.org.ua/ujrs/about http://jr.rse.cosmos.ru/
Питання для підсумкового контролю	1. Поняття аерокосмічних методів. Аерокосмічні методи як складники ДЗЗ, їх значення та галузі застосування, стисла історія розвитку. 2. Вивчення із космосу атмо-, літо-, гідро-, біосфери, географічної оболонки. 3. Розвиток космічної галузі в Україні та світі. 4. Літальні апарати для здійснення зйомки. Авіаційні і космічні носії знімальної апаратури. 5. Знімальна апаратура та супутникове позиціювання (GPS). 6. Класифікація орбіт знімальних апаратів за висотою, нахилом, періодом обертання, формою. Елементи орбіти космічних літальних апаратів. 7. Фізичні основи аерокосмічної зйомки. Спектр електромагнітних хвиль. 8. Вплив атмосферних факторів на зйомку з космосу. Поняття вікна прозорості та повітряного (атмосферного) серпанку. 9. Оптичні властивості природних об'єктів. Поняття індикатриси відбиття, альbedo поверхні, коефіцієнтів яскравості. 10. Візуальні дослідження з космосу: визначення, застосування, історія розвитку. 11. Характеристика фотографічної, кольорової та спектрозональної, багатозональної, телевізійної і сканерної, фототелевізійної, інфрачервоної зйомок. 12. Пасивні та активні методи дистанційних досліджень, їх сутність. 13. Властивості космічних знімків: особливі, геометричні. 14. Елементи орієнтування знімків. Масштаб і викривлення знімків. 15. Класифікація аерофотознімків за детальністю зображення, масштабом, оглядовістю, роздільною здатністю, комплексна класифікація знімків та її основа. 16. Поняття географічної прив'язки аерокосмічного знімка. Порядок здійснення прив'язки знімка до карти. 17. Порядок складення анотації до аерофотознімка. 18. Вимірювання на аерофотознімках. 19. Дешифрування знімків: поняття, сутність, логічна структура, прилади, технологія і особливості. 20. Загальногеографічне та галузеве (тематичне) дешифрування знімків. 21. Стереоскопічне спостереження знімків; стереоефект і види стереоскопічного зору, схема дії стереоскопа. 22. Прямі і непрямі ознаки дешифрування. 23. Камеральне і польове дешифрування знімків. Кольорове кодування знімків. 24. Автоматизація процесу дешифрування. 25. Дешифрування дорожньої мережі, гідрографії, рослинності, рельєфу, населених пунктів. Дешифрувальні ознаки цих об'єктів (прямі і посередні).

	26. Використання аерофотознімків та аерокосмічних методів у метеорології і кліматології, гідрології та океанології, геоморфології, геології і гляціології, ґрунтознавстві, біогеографії та екології, з метою охорони природи, ландшафтознавстві, у сільському та лісовому господарстві, географії населення, при навчанні географії в школі.